

ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«ДНІПРОВСЬКИЙ ІНСТИТУТ МЕДИЦИНИ ТА ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я»

ЗАТВЕРДЖУЮ
Ректор ІЗВО ДІМЗ

Т.В. Лещева

2020 р.

Наказ № 65 від 03.06.2020 р.

ПРОГРАМА
фахового вступного випробування
з дисципліни «Анатомія людини»
для осіб, які здобули ОКР молодшого спеціаліста за спеціальностями
5.12010101 «Лікувальна справа», 5.12010102 «Сестринська справа»,
5.12010105 «Акушерська справа»
і вступають для продовження навчання
для здобуття ступеня магістра
за спеціальністю 222 Медицина

Дніпро 2020

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування з «Анатомії людини» розроблено на основі чинної програми для вищих медичних навчальних закладів України I-III рівнів акредитації, складено для спеціальностей 5.12010102 «Сестринська справа», 5.12010101 «Лікувальна справа», 5.12010105 «Акушерська справа» напряму підготовки 1201 «Медицина» відповідно до складових галузевих стандартів вищої освіти - освітньо-кваліфікаційної характеристики (ОКХ) і освітньо-професійної програми (ОПП) підготовки молодих спеціалістів, затверджених МОН і МОЗ України та навчальних планів.

Програмою передбачено проведення фахового вступного випробування - тестування з анатомії людини.

Знання та уміння з дисципліни «Анатомія людини», що відповідають вимогам Програми комплексного фахового вступного випробування, надають можливість:

- розуміти системний опис форми, будови, топографічних взаємовідносин частин і органів тіла з урахуванням їх вікових, статевих і індивідуальних особливостей;
- аналізувати інформацію про будову тіла людини, систем, що його складають, органів і структур органів;
- визначати топографо-анатомічні взаємовідносини органів і систем людини;
- встановлювати причинно-наслідкові, функціональні, структурні зв'язки та закономірності будови організму людини, класифікувати структури анатомічної будови тіла людини;
- оперувати поняттями, за потреби пояснення закономірностей будови з урахуванням впливу навколишнього середовища, підтверджуючи прикладами з життя та діяльності людини, охорони здоров'я, медичних досягнень;
- виявляти наслідки впливу шкідливих звичок на будову організму людини;
- застосовувати анатомічні знання для аналізу ситуацій, що виникають у різних сферах життя;
- застосовувати набуті знання при аналізі анатомічної інформації, представленій в різних формах (графічній, табличній, текстовій);
- демонструвати володіння морально-етичними принципами ставлення до живої людини та її тіла як об'єкта анатомічного та клінічного дослідження;
- обґрунтовувати висновки.

У кожній темі зазначених розділів визначено обсяг вимог до знань та предметних умінь учасників комплексного фахового вступного випробування.

Завданнями комплексного фахового вступного випробування є:

- 1) перевірити відповідність знань та умінь осіб, які вступають до ПЗВО «ДІМЗ», на II курс навчання за спеціальністю 222 «Медицина» на основі попередньо здобутого освітнього рівня молодшого спеціаліста з відповідної спеціальності галузі знань 22 «Охорона здоров'я», програмним вимогам із дисциплін «Анатомія людини»;

2) оцінити та виявити рівень навчальних досягнень та ступінь підготовленості вступників до продовження навчання для здобуття ступеня магістра осіб, які вступають на II курс навчання до ПЗВО «ДІМЗ», з дисциплін «Анатомія людини»;

Вступники, які не з'явилися на фахове вступне випробування з анатомії людини без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

АНАТОМІЯ ЛЮДИНИ

Вступ до анатомії

1. Предмет та зміст анатомії. Сучасні напрями розвитку анатомії. Методи дослідження в анатомії.
2. Стислі відомості з історії анатомії. (Гіппократ, Гален, Леонардо да Вінчі, Гарвей, Везалій).
3. Розвиток анатомії в Україні.
4. Початкові стадії ембріогенезу людини. Вчення про зародкові листки. Похідні кожного зародкового листка.

Анатомія опорно-рухового апарату. Анатомія кісток скелета. З'єднання кісток скелета

1. Визначення скелета; основні функції скелета.
2. Кістка як орган. Класифікація кісток. Основні етапи розвитку кісток.
3. Хребтовий стовп в цілому. Відділи хребтового стовпа.
4. Грудна клітка в цілому.
5. Відділи черепа. Мозковий та лицевий череп: частини, кістки, що їх утворюють.
6. Частини і будова трубчастих кісток.
7. Скелет верхньої кінцівки. З'єднання кісток верхньої кінцівки.
8. Скелет нижньої кінцівки. З'єднання кісток нижньої кінцівки.
9. Анатомічна класифікація суглобів: прості та складні суглоби, комплексні, комбіновані, визначення і приклади. Назвати головні осі і рухи, які здійснюються в суглобі навколо цих осей.
10. Класифікація з'єднання кісток черепа. Вікові особливості з'єднання кісток черепа.

Міологія

1. М'яз, як орган: визначення, допоміжні апарати м'язів. Класифікація м'язів за формою, положенням, напрямком волокон, відношенням до суглобів та функцій.
2. Біомеханіка м'язів, їх дія на суглоби, поняття про початок і прикріплення м'язів.
3. М'язи спини та грудної клітки: топографічна та ембріологічна класифікація, функції.
4. М'язи живота: топографічна класифікація, функції. Біла лінія живота.
5. М'язи голови та шиї: класифікація, будова функції;
6. М'язи верхньої кінцівки: топографічна класифікація, будова, функції.
7. М'язи нижньої кінцівки: топографічна класифікація, будова, функції.

Спланхнологія. Центральна нервова система і органи чуття. Анатомія травної системи

1. Системи внутрішніх органів: визначення, назвати органи, які утворюють ці системи, дати загальну характеристику функцій цих систем. Класифікація внутрішніх органів.
2. Загальний план будови трубчастих органів. Органоспецифічні риси будови слизової, м'язової та зовнішньої оболонки трубчастих органів.
3. Ротова порожнина, її відділи. Язик: частини, будова, м'язи язика, особливості слизової оболонки язика, функції язика. Ротові залози: класифікація.
4. Зуби: частини зуба, тканини зуба, формула, характеристика видів зубів.
5. Глотка: топографія, частини, їх сполучення; лімфатичне кільце глотки, будова стінки.
6. Стравохід: частини, будова стінки, їх топографія.
7. Шлунок: будова стінки, топографія, частини.
8. Тонка та товста кишка: відділи, їх топографія, відношення до очеревини.
9. Печінка: будова; топографія, утворення і шляхи відтоку жовчі.
10. Підшлункова залоза: частини, їх топографія (скелетопотія, синтопія), відношення до очеревини.

Анатомія дихальної системи

1. Які органи належать до дихальної системи.
2. Особливості будови стінки трубчастих органів дихальної системи.
3. Носова порожнина: частини, їх будова та сполучення. Приносіві пазухи.
4. Гортань: топографія (голотопія, скелетопотія, синтопія).
5. Трахея: і бронхи: будова стінки.
6. Легені: топографія, частки, часточки; їх будова. Бронхіальне та альвеолярне дерево.
7. Плевра: загальна характеристика, функції; плевральна порожнина, її закутки.
8. Середостіння: визначення, класифікація, органи середостіння.

Анатомія сечової системи

1. Які органи належать до сечової системи, їх функції.
2. Нирки: зовнішня будова; топографія, оболонки нирки, кровносна система нирки, структурно-функціональна одиниця нирки, її складові частини. Етапи розвитку нирки. Шляхи виведення сечі.
3. Сечовід: частини, топографія, будова стінки, звуження.
4. Сечовий міхур: частини, будова стінки, відношення до очеревини, топографія.

Анатомія статевих систем

1. Органи жіночої статевої системи: топографічна класифікація.
2. Яєчник: топографія, зв'язки, будова, функції.
3. Матка, маткові труби: частини, будова стінки, топографія, положення матки.
4. Зовнішні жіночі статеві органи: топографія, будова.
5. Молочні залози: топографія, будова: описати і продемонструвати на препаратах.
6. Чоловічі статеві органи: класифікація.

Анатомія органів імунної та ендокринної систем

1. Первинні лімфатичні (лімфоїдні) органи (центральні органи імунної системи): кістковий мозок, загруднинна залоза (тимус). Розвиток, топографія, загальні закономірності будови, функції, вікові особливості.
2. Вторинні лімфатичні (лімфоїдні) органи (периферійні органи імунної системи): загальні закономірності будови, функції.
3. Загальні закономірності будови ендокринних залоз, ембріологічна класифікація.
4. Щитоподібна та прищитоподібні залози: будова, функції.
5. Надниркова залоза: топографія правої і лівої надниркових залоз (голотопія, скелетопотія, синтопія), будова, функції.
6. Гіпофіз, шишкоподібна залоза: будова, топографія, функції.

Анатомія спинного мозку

1. Нервова система: функції, класифікація.
2. Нейрон: визначення, частини нейрона, класифікація нейронів, їх будова, топографія, функції. Будова простої і складної рефлекторної дуги.
3. Сіра та біла речовина центральної нервової системи: будова, функції.
4. Спинний мозок: частини спинного мозку та їх сегменти, топографія. Центральний канал.
5. Спинномозковий нерв: утворення, топографія, гілки; відповідність сегментам спинного мозку.

Анатомія головного мозку

1. Розвиток головного мозку: джерела; стадії мозкових пухирів. Аномалії розвитку головного мозку.
2. Головний мозок: частини (анатомічна та ембріологічна класифікація).
3. Стовбур головного мозку: розвиток, частини, характеристика ядер черепних нервів.
4. Передній мозок: його похідні.
5. Будова кори півкуль великого мозку: рельєф (борозни та звивини) поверхонь, частки. Роботи В.О. Беца.
6. Оболони головного мозку. Міжоболонні простори. Відмінності між

твердою оболонкою головного і спинного мозку.

7. Провідні шляхи ЦНС: визначення, класифікація.

Органи чуття

1. Орган нюху: будова, функції.
2. Орган смаку: будова, функції.
3. Орган зору: частини, топографія. Додаткові структури ока, назвати, їх функції. Провідні шляхи зорового аналізатора.
4. Вухо: його частини. Розвиток частин вуха в ембріогенезі, аномалії і варіанти розвитку. VIII пара черепних нервів. Провідні шляхи слухового аналізатору.

Черепні нерви

1. Класифікація черепних нервів за складом волокон, за походженням. Анатомічні відміни черепних і спинномозкових нервів.
2. Черепні нерви - похідні переднього мозку (I та II пари черепних нервів): загальна характеристика, утворення, топографія.
3. Окорухові нерви: загальна характеристика, ядра, вихід із мозку, вихід із черепу, гілки, ділянки іннервації.
4. V та VII пари черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, ділянки іннервації.
5. IX, X, XI, XII пари черепних нервів: розвиток, загальна характеристика, ядра, вихід із мозку, вихід із черепу, гілки, ділянки іннервації.

Анатомія серця

1. Серцево-судинна система: компоненти, функції.
2. Серце: зовнішня будова, камери серця, топографія, варіанти положення серця, джерела кровопостачання.
3. Серце: проекція серця на передню стінку грудної клітки, ділянки аускультативні клапанів серця.
4. Велике та мале кола кровообігу. Роботи Гарвея і їх значення.
5. Кровообіг плода.

Судини голови та шиї

1. Аорта: частини, їх топографія.
2. Гілки дуги аорти: топографія, ділянки кровопостачання.
3. Артеріальне коло мозку: топографія, утворення, функціональне значення.
4. Верхня порожниста вена: утворення, топографія, корені, притоки.
5. Грудна протока: корені, топографія, притоки, місце впадіння у венозну систему.

Судини та нерви тулуба

1. Загальна анатомія артерій: анатомічна класифікація; класифікація за будовою стінки артерій; функції різних груп артерій. Закономірності розподілу артерій в організмі людини.
2. Гемомікроциркуляторне русло: ланки її функціональна характеристика.
3. Низхідна частина аорти: топографія, гілки, ділянки кровопостачання.
4. Загальна анатомія вен: анатомічна класифікація; класифікація за будовою стінки артерій; функції різних груп вен.
5. Закономірності розподілу вен в організмі людини. Корені і притоки вен: визначення.
6. Нижня порожниста вена: утворення (корені), топографія, класифікація приток.
7. Ворітна печінкова вена: утворення (корені), притоки, ділянки збору венозної крові; топографія.
8. Лімфатична система: загальна характеристика, функції.
9. Автономна частина периферійної нервової системи (вегетативна нервова система): частини, функції, об'єкти іннервації.

Судини і нерви верхніх та нижніх кінцівок

1. Артерії та вени верхньої кінцівки: назвати, особливості топографії та розподілу, визначити ділянки кровопостачання.
2. Артерії та вени нижньої кінцівки: назвати, визначити особливості топографії та розподілу, ділянки кровопостачання.
3. Загальні принципи будови соматичних нервових сплетень.

**Критерії оцінювання, структура тесту і порядок оцінювання
підготовленості знань, вмінь та навичок вступників, які здобули
освітньо-кваліфікаційний рівень молодшого спеціаліста та вступають
для продовження навчання для здобуття ступеня магістра за
спеціальністю 222 Медицина**

Вступний іспит з дисципліни Анатомія людини проводиться у формі письмового тестування.

Кожен варіант тесту має 40 тестових завдань та включає тестове завдання, яке має п'ять запропонованих варіантів відповіді, з яких лише *ОДНА ПРАВИЛЬНА*.

Завдання вважається виконаним, якщо вступник вибрав і позначив правильну відповідь у бланку відповідей (вкладці письмової роботи).

Перевірці підлягають знання, вміння та навички, які необхідні для подальшого опанування дисциплін за освітнім ступенем магістра за напрямом підготовки 22 Охорона здоров'я, спеціальності 222 Медицина.

Оцінка за відповідь на питання може мати два значення:

- за кожен правильну відповідь - 5 балів;
- якщо вказано неправильну відповідь, не позначено жодного варіанта або надана відповідь з двома або більше вибраними варіантами, навіть якщо серед них є правильна - 0 балів.

Поріг «склав/не склав» дорівнює 24 правильним відповідям на тестові завдання, що в перерахунку за 200 бальною шкалою дорівнює 120 балам. Мінімальне значення кількості балів з яким вступник допускається до участі у конкурсі - 120 балів.

Максимальне значення кількості балів, що може бути отримана вступником дорівнює 200 балам.

Тривалість вступного іспиту складає 90 хвилин.

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії.

У разі використання вступником під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт. На екзаменаційній роботі такого вступника член фахової атестаційної комісії вказує причину відсторонення та час.

При перевірці така робота дешифрується і за неї виставляється оцінка менше мінімальної кількості балів, визначеної Приймальною комісією та Правилами прийому, для допуску до участі в конкурсі або зарахування на навчання поза конкурсом, незважаючи на обсяг і зміст написаного.

**Таблиця переведення кількості правильно наданих відповідей
вступником за виконання завдань у бали (за 200 бальною шкалою) на
основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста
для здобуття освітнього ступеня магістр**

К-ть прав-их відп.	Бали	К-ть прав-их відп.	Бали	К-ть прав-их відп.	Бали	К-ть прав-их відп.	Бали
1	5	11	55	21	105	31	155
2	10	12	60	22	110	32	160
3	15	13	65	23	115	33	165
4	20	14	70	24	120	34	170
5	25	15	75	25	125	35	175
6	30	16	80	26	130	36	180
7	35	17	85	27	135	37	185
8	40	18	90	28	140	38	190
9	45	19	95	29	145	39	195
10	50	20	100	30	150	40	200

Список рекомендованої літератури:

1. Свиридов О.І. «Анатомія людини» - Київ: Вища школа, 2000 р., 399 с.;
2. Неттер Ф. Атлас анатомії людини. - Львів: Видавничий дім Наутілус, 2004. - 592с.;
3. Анатомія людини : підручник : у 3-х т. Т.2-й підручник / А.С. Головацький, В.Г.Черкасов, М.Р. Сапін та [ін.] - Вид. 3-тє, доопрацьоване - Вінниця: Нова книга, 2015. -456 с.;
4. Коляденко Г. І. Анатомія людини: Підручник. - К.: Либідь, 2001. - 384 с.;
5. Анатомія людини / Ковешніков В.Г., Бобрик І.І., Головацький А.С. та ін.; за ред. В.Г. Ковешнікова - Луганськ: Віртуальна реальність, 2008. - Т.3.- 400.;
6. Sobotta. Атлас анатомії людини. У двох томах. Переробка та редакція українського видання: В.Г. Черкасов., пер. О.І. Ковальчука. - Київ: Український медичний вісник, 2009.;
7. Шапаренко П.П., Смольський Л.П. Анатомія людини. В 2 т. - К.: Здоров'я, 2003. -744 с.;
8. Сидоренко П.І. та ін. Анатомія та фізіологія людини: підручник. - 3-тє вид., випр. - К.: Медицина, 2011. - 248 с.;
9. Тоні Сміт. Людина. Навчальний атлас з анатомії та фізіології. - Львів, 2000. - 240 с.;
10. Практикум з анатомії людини: Навч. посіб. для мед. ВНЗ І-ІІ р.а. Рекомендовано МОЗ/ Павлюк Н.Л. - К., 2015 - 216 с.
11. Черкасов В. Г., Бобрик І. І., Гумінський Ю. Й., Ковальчук О. І. Міжнародна анатомічна термінологія (латинські, українські, російські та англійські еквіваленти) Вінниця: Нова Книга, 2010. - 392 с. (навчальний посібник);

12. Міжнародна анатомічна номенклатура /за редакцією Бобрика І.І., Ковешнікова В. Г. - Київ: Здоров'я, 2001. - 328 с.

INTERNET – ресурси (Основні Web – сторінки в INTERNET)

1. <http://belkontakt.ru/bioligiya/70-anatoviya-cheloveka-pod-red-privesa-mg.gtml>
2. Привес М.Г. Анатомия человека / Привес М.Г., Лысенков Н.К., Бушкович В.И.: Гиппократ, 2002. - 704 с.
3. <http://meduniver.com/Medical/Anatom/> Анатомія людини в малюнках
4. http://www.med-edu.ru/basic-science/anatom/acland_anatomy Атлас з анатомії людини Acland's
5. http://www.ulsu.ru/com/faculties/fmed/humananatomy/anatomicum/education_resourses/ Учбові анатомічні ресурси
6. <http://www.ulsu.ru/com/faculties/fmed/humananatomy/anatomicum/anatsociety/> Професійні спілки анатомів
7. <http://www.ulsu.ru/com/faculties/fmed/humananatomy/anatomicum/anatsociety/> Наукові журнали з анатомії та антропології іноземними та російською мовами.

РОЗРОБЛЕНО:

Голова фахової атестаційної комісії з анатомії людини

М.А. Довгаль

Програму вступного іспиту (письмового тестування), структуру тестів, критерії оцінювання і порядок оцінювання підготовленості знань, вмінь та навичок для вступників на основі здобутого освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста для здобуття освітнього ступеня магістра обговорено та затверджено на засіданні Приймальної комісії ПЗВО «Дніпровський інститут медицини та громадського здоров'я» протокол № від «__» __ 2020 р.

Відповідальний секретар Приймальної комісії ПЗВО «Дніпровський інститут медицини та громадського здоров'я»

І.І. Шкурат